

A No Go Terület

Az elmélet egy kristálygömb? Van bármilyen mágia az elméletben? (Eredetileg a szó „látomást” jelentett, ami titokzatosságot sugall.) Felhasználható egy Ontológiai/Anarchikus Elmélet a jövő megjósolására, mint egy Ouija tábla¹ pontosságával, ami leírja a jelent és „megjósolja” a múltat? A speкто-szimuláns-áru-izmus talán már olyan ingatag lábakon áll, mint a nyolcvanas évek Marxizmusa? Mi vezetne az összeomlásához? Mi a helyzet az „újjáéledő” Iszlámmal – ami egyesíti a „Dél” ideológiáját, vagy a kulturális halálhörgést? Vallás úgy általában? Különböző sci-fi jelenetek? A rendőrség, mint a hatalom utolsó csalóka látszata, a végső eltűnő szerv? Balkanizálódás és etnikai tisztogatás? Zodiákus elmélet az, amit látunk? Tehetünk újévi jóslatokat, mint a *National Enquirer*?

Nem látom, hogy a Kapitalizmus eltűnőben lenne éjszakánként, mint a Kommunizmus – túl szerves, túlzottan kötődik ahhoz, ami „valójában történik”. A Marxizmus elbukott, mert az absztrakció és tagadás állapotába lépett – megtagadta a Nyilvánvalót, mint a hatalom igaz oldalát – de a Kapitalizmus nem követi el ugyanezt a hibát. A Kapitalizmus inkább majd felbomlik vagy eloszlik, minthogy hirtelen robbanás menne keresztül. A felbomlás jelei egyre láthatóbbá, tapasztalhatóbbá válnak, de nem törlik el a totalitás csalóka látszatát bármilyen „forradalmi” összeomlással. A sötét felhők a kristályban kezdenek tovaúszni és kitisztulni. Hirtelen megjelenik egy fogalom: *társadalmi triázs*. És rögtön ezután egy következmény: *a No Go Terület*.

Az állam, mint a szimuláció világának utolsó spektakuláris helye arra fog kényszerülni, hogy társadalmi triázst gyakoroljon, irányítása alá vonva azokat a területeket, amik az adekvátan üres diskurzus szintje alá esnek. *Területek*: osztályok, fajok, szélsőséges csoportok és bizonyos mértékig földrajzi övezetek. *Triázs*: a „szolgáltatások” fokozatos és alig érzékelhető elhagyása, ami a *No Go Területek* felmerüléséhez vezet, ahol az „irányítás” egyszerűen lecsökkent formákra redukálódott (például a TV, mint szociális kapocs). Azok a területek, amik gazdaságilag eltávolodtak egymástól (a hontalanok, a földművesek, a vándormunkások, a „jóléti osztályok”) fokozatosan felszámolódnak az összes többi hálózattól, amik az állam irányítása alatt állnak, beleértve a végső határfelületet, a Rendőrséget. Hivatalosan persze ez az irányvonal nem fog létezni és a speкто-állam folytatni fogja a területek törvényhozásának és tulajdonosi érdekeltiségének követelését – semmilyen politikai auto-

¹ Szellemidézésnél a holt lelkekkel való kommunikációra szolgáló „beszélő tábla”, amelyen betűk és számok vannak. – *A szerk.*

nómia nem lesz megengedett, és esetleges terrorcselekedetek fogják hirdetni a hatalmi szimuláció felszínes fenntartását. Viszont egy határozott gazdasági valóságban ezeket a területeket feláldozzák, mint az utasokat, akiket kidobnak a Történelem trojkájából az Emlékezet farkasai közé.

Amennyiben ez a folyamat hangsúlyt már kap, a demográfiai tanulmányok némi irányt mutatnak a jövő felé: hová mentek az osztályok, merre haladnak? Mike Davis elemezte ezt a folyamatot Los Angeles mikrokozmoszában, ahol előrelátó prófétai szerepe bebizonyosodott a triázs és terror összetett mintáinak megjelenésével. Mint próféta, geomantikus² *brandja* olvas az épületek csontvázaiban és a városi tér mélyére lát, a „természetes” állati vagy domborzati vonások észrevétele helyett. (Amennyiben a „kultúrának” van egy tudattalan oldala, ami mágikus jeleket és szimbólumokat hány – nem az elégetett ígéretek, hanem égő rendőrautók füstjét.) Hiszem, hogy ez a folyamat fel fog gyorsulni addig a pontig, ahol már kellően nyilvánvalóvá válik. 5–10 éven belül „Amerikának” azon részei már nem lesznek *a térképen*. Nem fognak tovább „növekedni”, nem is fognak „fogyasztani” és nem is kapnak már többé szolgáltatásokat a spektakulum eltűnőben lévő intézményeitől – nemzetközi adó, egészségügy, katonaság/rendőrség, szociális biztonság, kommunikáció és oktatás. Ezek a területek (gazdasági/szociális/földrajzi) meg fognak állapodni, hogy az irányítás gyakorlati céljai alapján létezzenek. A fogyasztói osztályok el fogják hagyni ezeket a területeket, és „máshova” költöznek, szociálisan, földrajzilag, vagy mindkét módon egyidejűleg.

A kényelem által elcsábulva, eltávolítanak majd minket – vagy inkább „ők” távolodnak majd el, mint idegen mások, akik sohasem voltak *igazán* elsőként része az egésznek. Viszont érdekes módon ez az „ők” egyre több egyént és csoportot foglal majd magában, akik aztán „mi”-nek fogják tartani magukat – annak a Racionális Burzsoá napsütötte világnak az örökösei, amit a spektakulum még mindig szimulál és megőriz – azok, akiknek vannak „jogaik”, azok, akik „biztonságban” vannak, és a „túlélés” végzetére ítéltettek. A triázst ezeken a területeken is gyakorolni fogják, a monolit repedései *nőni* fognak, és sokan „közülünk” le fogják késni az utolsó városból elmenekítő helikoptert. Elköltözhetnek Boulderbe, vagy Portlandba, felhagyhatnak a bérlői szerepemmél, túlélélni mint kiváltságos bohóc a spektakulum szélén – és higgyék el nekem, a készítés valós.

Ezek a No Go Területek nem lesznek túl kényelmesek – nem lesznek utópiák – talán még Kelet-Európa 1989-es ébredésében fasiszta államként is újjáélednek. Ki vállalkozna arra, hogy Boszniában éljen (vagy dél Los Angelesben) csak azért, mert a rendetlenség és az erőszak „vad szabadságokat”, valódi pánikot és eredeti hor-

² Geomancia: a mantikának, a „jövendölés művészetének” az egyik diszciplínája. Olyan „pontozó-művészet”, amelynél a jövendölő gyorsan és vaktában 16 sornyi pontot rak viaszba, homokba, agyagba vagy papírra, ezeket aztán egy 12 mezőből álló négyzet, a „geomanciai tükör” segítségével elrendezi és asztrológiai szempontok szerint magyarázza (párhuzamok Kínában, Nyugat-Afrikában, Elő-Ázsiában). – *A szerk.*

rort hoz létre? A spekto-szimuláns-kapitalizmus következő (vagy végső) állomása a tiszta Sebesség Birodalmából fog összeállni, a technológiai kommunikáció pillanatnyisága, felemelkedve a transzcendens létezés szintjére – (végtelen tudomány, végtelen létezés, végtelen potenciál): – egyfajta TechnoGnózis, ahol a testet (földet, termelést) „meghaladja” majd a tiszta szellem („információ”). Ez feltárja az áru utolsó, hamis transzcendenciáját vagy totalitását: a vágy végső alaktalanná válása, a jelző teljes lebegése – a nyelv gnosztikus helyzete és a halál utolsó ajánlata vakációs specialitásként. E szerkezet főbb „vonalai” már fel vannak vázolva, és a vonalak által alkotott térkép a jövő térképévé alakul át, vagy legalábbis a jövő „Történelmi” útjává. Ha tanulmányozzuk ezt az embrionális vagy ontogenikus térképet, tisztán láthatjuk, hogy „Dél” már alapvetően ki lett vágva a térképből, mint kartomantikus³ imperialista cselekedet, ami tagadja az azonos területek jelentését, amik megtagadták a Kommunikációk (Commlinks) „hozzáférését”. A „Dél” nem fog belépni az információs paradicsomba – információként fagyos kristályos jégről beszélünk, míg a „Dél” a zaj és tűz világa.

És bár a „Dél” valóban a test (lesz), a mindenség világa nem tiszta szellem és információ, hanem súlyos és végzetes – a mezőgazdaság és ipar világa – a neolitikum utolsó sötét maradványai – *termelésből származó* (durva, demiurgikus korlát a szignifikáns szabad mutagenéziséhez és a szimbólumok, képek szabad cseréjéhez – a szabad információhoz). A „Dél” majd ellát „minket” mikrochipekkel és „zöld szójjával”,⁴ hogy mind csatlakozhassunk a virtuális valósághoz és letölthessük a saját tudatosságunkat (mekkora megkönnyebbülés!) a szoftverünkbe. Az információ gazdaság talán már elkezdte elvágni kötelékeit a materialista gazdaságoktól – ez nem annyira tisztán látható, mint ahogy a „pénz” megelőlegez bármilyen kapcsolatot – akár szimbolikus kapcsolatot – az aktuális szociális jóléttel. Ez „virtuális” pénz. A spekto-szimuláns-kapitalizmusban ez a pénz hipervalós, és ezáltal sokkal erőteljesebb a pénznél, ami egyszerűen igazi és még a „materiális testi elvhez” kötődik. Ebben a forgatókönyvben végül „saját szolgálaink élhetnek értünk” (*Maldoror*), míg mi tovább megyünk és valami nemesebbé emelkedünk.

³ Kártyajóslás. – *A szerk.*

⁴ Soy lent green: utalás Richard Fleischer 1973-as sci-fi filmjére. A *Soylent Green* a nem is olyan távoli – a média által totálisan kontrolált – jövőbe kalauzol, New York városába, a 2022-ik évbe, ahol az energikus nyomozó, Robert Thorn (Charlton Heston) egy, a hatalom által eltussolni kívánt gyilkossági ügyet próbál felgöngyölíteni. A film által ábrázolt jövő azonban nem kellemes: nincsenek már ugyanis hagyományos élelmiszerek, vagy nagyon drágák, ezért csak a gazdagok juthatnak hozzá néha az olyan csempész alapanyagokhoz, mint a gyümölcs, a zöldség vagy a hús. A túlnépesedett Föld embereinek pedig mindeközben kivétel nélkül az úgynevezett soylent green, vagyis „zöld szója” nevű, a kormány által gyártott mesterséges táplálékot kell fogyasztaniuk. (A „soylent” az angol szója /soya/ és a lencse /lentil/ szavakból alkotott összetétel.) A gyilkosság áldozata pedig nem más, mint a Soylent cég egykori elnöke, akit azért tettek el láb alól, mivel rájött a bolygó jövőjével kapcsolatos döbbenetes tényekre, és a szörnyű titokra, ami a zöld táplálékot övezi, ti. hogy halott emberek testéből állítják elő. A film Harry Harrison *Make Room! Make Room!* (1966) című regénye alapján készült. – *A szerk.*

A szerkezet nem a mi szolgánk (mint ahogy azt néhány régi sci-fi szerző hitte), hanem inkább szimbiózisban él velünk. A szolgánk „Dél”.

Tehát az „Észak” egy része eltűnik a cybertérben, elhagyatottá és reményvesztetté téve így a másik részt, No Go Területté, a monolit repedésévé. Mi lehet ennél természetesebb: – hogy a Dél behatol Északra, mint a micélium egy szelet kenyérbe? Az északi lukak és repedések egyre délebbi vidékekre tolódnak, egyre közelednek Afrikához, Latin Amerikához, Ázsiához és az Iszlámhoz. (P. K. Dick, egy igaz gnosztikus látomás, egyre inkább prófétai történet ezen a ponton.)

Ekkor a kritikus kérdés: elképzelhető, hogy a No Go Terület felszabadító szerepet tölthet be? (bármilyen más módon, mint a primitív háborúskodásra való visszatérés, ami valószínűleg csak egy pár nitzscheánus viking számára érdekes már?) – azaz az NGT-nek fontos szerepe van az Ideiglenes Autonóm Terület vagy akár a Permanens Autonóm Terület megjelenésében? Az NGT – egyfajta paradox módon – a szociális megszületését képviseli?

Felejtsük el a politikai autonómiát – nincs Republikánus Dél Bronx vagy Nyugat Wisconsin Szabad Állama – egyetlen Libertáriánus enklávé vagy anarchista libertáriánus terület sincs, nem létezik Ekotópia és Új Afrika stb., stb. A hatalom (még utolsó leheletével is) könyörtelenül elpusztít bárkit, aki veszélyezteti az adott irányítás monopóliumát. Az IAT, az ünnep tilalmas idő/tér társadalma egy sokkal realiztikusabb NGT modellel szolgál, mint a mikronacionalizmus modellje. A fontos dolgok nem a postai bélyegek vagy zászlók – a *képzelt* szabadság (szabadság, mint áru) –, hanem a mindennapi szinten lévő szabadság *realitása*. Az erő emblematizmusa az erő lehetőségéért (vagy egy nem számított hiba *közvetítetlenségéért!*) megelőzheti a végzetünket.

A sine qua non az NGT-ért, mint lehetséges helyzet a felszabadulásért egy erre a szerepre alkalmas gazdaság kivitelezéséből áll; és egy ilyen gazdaság megvalósítása (részben) társadalmi elképzeléstől függ. Eddig egyetlen tézisállapot sem jelent meg, csak a durva előzetes vázlat – tehát itt áthelyezzük ezen szöveg határát a jóslásról az előírásra. Megpróbáljuk elképzelni, hogy mit tudnánk tenni – itt és most –, hogy az NGT-t autonóm területekké alakítsuk, és megkaparintsuk a szabadságunkat akár a „pokolban” is, akár még a Legyek urától is, ha kell.

Lehetséges, hogy elképzeljünk egy NGT gazdaságot, ami valahogy (számtalan és komplex módon) összefügg a Dél gazdaságával, ami már elkezdett megjelenni a szélső Északi vidékeken, ott, ahol az irányítás bizonytalan? Nem vagyok egészen biztos abban, hogy ez mit jelentene, de előre elképzelek egy „határtalan”, előrehaladott *brikolázs* állapotot, ami nem csak dolgokból áll, hanem rendszerek egészéből és rendszerek részecskéiből. Egy alternatív, önszerveződésű, anti-hierarchikus kommunikációs rendszert látok magam előtt – amit inkább „webnek” hívok, mint „hálónak” – ami lehet, hogy felhasználja a „cyberpunk” elgondolásokat, de csupán a szegényesek és a durvák egy részét (egy igazán *elbaszott* „cybertér” – inkább élnek New Jerseyben!). Nem csak „fekete munkát” látok (*lavoro nero*, a képzőművészet egyik ága Olaszországban), hanem „fekete szolgálatot”, „fekete produk-

ciót” és „fekete cserekereskedelmet” is, amit az alternatív (de nem tisztán PC) technológiában használnak. Gyanítom, lesz egy sokkal emberibb technológiánk, mint a „zöld”, amely sokkal inkább érdekelt a földművelésben vagy a permakultúrában és az alacsony technológiai ad-hocizmusban, mint a vadságban és a mély ökológiában. Technológiánk „zöld” nézőpontja nem valamilyen szentimentális részrehajlásból fog kiemelkedni, hanem az elkerülhetetlen gazdasági logikából, a brikolázs „őrült” és az újrahasonosítás „szegény” logikájából. Ezek az elképzelések nem kifejezetten utópisztikusak a szó maximális értelmében, de az „utópisztikus minimum” megfelelő fogalmának elismerhetjük őket (Fourier) – és ebből kifolyólag a technológia ezen fogalmai némi *kielégülést* hoznak majd – ami nem minden esetben árugazdaság (mivel alapja, hogy a képmás feleslegeként a jó feláldozásának álarca). Az általam elképzelt gazdaság nem fog bármilyen fennálló modellhez kizárólagosan igazodni, sem a Libertáriánizmus vállalkozói humanizmusához, sem a Szocializmus „asszociális” mintáihoz, hanem egy olyan kotyvalékot fog kikeverni, amiben mindent felhasznál, ami a szerves hatalomellenesség széles keretei között működőképes. Az NGT-nek saját szervezésűnek kell lennie a hierarchikus forma kizárásával, másképp a krimino-fasizmus vagy az abszolút entrópia áldozatává válik; semmilyen másik lehetőség nem tűnik ilyen valószínűnek vagy ennyire kellemesnek! Az *irányítás légüres terét* nézzük – ha nem töltjük meg pozitív káosszal az NGT-t, akkor negatív káosszal töltődik majd fel.

Ez a gondolatmenet azt feltételezi, hogy az NGT ki fog fejleszteni legalább egy „politikai” formát – a „Népek Hadserege” – ami könnyen összetéveszthető a polgárőrségi bizottsággal vagy könnyen azzá válhat. Csak egy olyan gazdaság garantálhatja, hogy a „Népek Hadserege” nem egy titkos elit birtoka lesz, amely ellenáll a hierarchizálásnak, de nem ideológiai meggyőződésből, hanem abszolút „hatalomvágyból”. A jelen fontos feladata: elképzelni és elkezdni felállítani egy ilyen gazdaság feltételeit, a pre-NGT területeken, ahol már igazi szerepet tud betölteni. Például „jó dolgok” létrehozásával (ahogy az IWW⁵ Preambulum hívja őket); és az új szociális magjának előkészítésével a régi (rothadó) héján belül, hogy a Wobbly⁶ manifesztumot parafrazáljuk. Mindenesetre a „szindikalizmusnak” *csakis* az NGT-n belül van jövője, ahol a termelés közvetlenül a munka és az egyszerű felhalmozódás hasznosításával történik, részben a korai iparvidék közepette – Bayonne, New Jersey, Detroit, Michigan stb. – ahol az NGT először fog kivirágozni megdöbbentő csúfágában. Ugyanez igaz az agrárradikalizmus minden más fajtájára is – azaz a vidéki NGT területeknek *nem lesz jövőjük*; – mindez viszont nem a Szociális Múzeuma lesz, hanem egy élő, mutáns (sodródó) helyzeti praxis vagy a szociális modellek nomád brikolázsa – valódi kísérletezések, amik a megszállottan szenvedélyes szabadság iránti vágyon alapulnak. Senki sem fogja kockáztatni az

⁵ Industrial Workers of the World. – A szerk.

⁶ Amerikai radikális munkásszervezet (szleng). – A szerk.

életét az NGT-ben csupán ideológiai meggyőződésből – de az ilyen utópisztikus modellek tesztelhetők.

Viszont amennyiben ilyen modellekről beszélünk, felmerül a társadalmiság elgondolásának kérdése, ami (egy elég laza kategorizáció) akár politikai, akár vallási. Azt feltételeztük, hogy az NGT eltávolodott a politikától – vagy a politika távolította el őt magától. Helyes az a társadalmi elképzelés, miszerint az NGT „vallásos” természetű? Két ok miatt említettem ezt meg: (1) a vallás nem *tűnt el*, mint ahogy azt a Racionalizmus jósolta, és (2) a vallás igen hatásos közösségi összetartó erőnek bizonyult, például a szándékos közösségek történelmében – sokkal erőteljesebbnek, mint a politikai ideológia vagy az utópikus eltervezés. Feltételezhetőnek tartom a „vallás” szóban alárendelt, hatalmas anti-autoritáriánus, autonóm, önszerveződésű, nem hierarchikus összetettség lehetőségét és valóságát – például a sámánizmust, vagy a multivalens és meghatározhatatlanul táguló „pogányság” mintáját, amiben egyetlen kultúra sem önállóan értelmezhető monopólium, vagy akár hegemonia.

Nem azt mondom, hogy az NGT-nek „vallásosnak” kellene lennie, meglátásom szerint „vallásos” lesz és már „vallásos” is. És ha hiszünk az NGT-ben lévő néhány felszabadító lehetőség vágyában, el kell kezdenünk egy „vallásos” nyelvet keresni, ami segít elemezni, alakítani és megvalósítani ezt a potenciált. Máskülönben a „fasizmus vallásával” (keresztény jobboldaliak megpróbálnak uralkodni az NGT-n) vagy az entrópia spiritualitásával találjuk magunkat szemben. Egy jó ok például arra, hogy átkutassuk a Protestantizmus történetét radikális modelleket keresve (Ranterek, Diggerek, Antinomiánusok stb.) mindezt azért, hogy feltámasszuk őket – és nem csupán leleplezés céljából. A spiritualitás földi és testi formái (sámáni, neo-pogány, afro-amerikai stb.) – inkább immanencianisták, semmint transzcendentalisták – nem a sors, hanem a munkák egzisztencializmusát hangsúlyozzák, mivel az etnikalizmust helyezik előtérbe a moralizmussal szemben – radikális tolerancia minden vallás iránt (a „pogány” modellben) – bizalmatlanság a dualista modellekkel és a totalitáriánus-monista modellekkel szemben is – misztikus, de nem aszketikus – ünnepi, de nem áldozati. Ez néhány modell lenne, a mi spiritualitásunk formájának ajánlásával. Mindazonáltal egy vallás megfelelő terjesztése, annak elfogadott eszközeivel, nem lenne helyénvaló. Ahogyan szükségünk van az „Adomány Gazdaságának” újra elképzelésére, úgy arra is szükség van, hogy újra feltaláljuk (vagy újra összetakoljuk) a „szabadság spiritualitását”, ami fontos a jövőnk szempontjából, mint az NGT bevándorló – a „mindennapi élet” spiritualitása, a világ pillanatnyi állása alapján.

Bizonyos régi európai zsánerfestményekre gondolok, amik mindig is érdekelték gyerekkoromban, ahol a parasztokat és a cigányokat úgy ábrázolták, mint egy eltűnt birodalom – rendszerint a Római – romjai közt lakó embereket. A képek egyfajta bachelard-i ábrándozásnak és varázslatnak tünnek bizonyos „otthonról” és „térrel”. Szeretem az elhagyatottság érzését, amit a hátramaradt romok árasztanak, és amit az „elhagyatott” bohémek, lazaerkölcsűek, breugheli hegedűsök és

táncosok keltenek életre – az eltűnt triumfalizmus súlyos romjainak az ellentéte a nomádok könnyedségével és világosságával szemben. Lehet, hogy romantikusnak tűnik az NGT, mint egy lehetséges utópikus toposz vagy helyszín – de ismételten hajlok rá, hogy védelmezzem a romanticizmus esetleges hasznosságát: – legyőzi a kétségbeesést. Az NGT úton van, akár rettegünk tőle, akár romantikusnak tartjuk azt.

(Hakim Bey: The No-go Zone. In: <http://www.t0.or.at/hakimbey/nogozone.htm>)

Fordította: Garai Eszter

